

CLOENDA DEL SIMPOSI “CENT ANYS D’ESCOLTISME: UN MOVIMENT DE FORMACIÓ HUMANA I CIUTADANIA ACTIVA” - INSTITUT D’ESTUDIS CATALANS

Barcelona, 16 de juny de 2007

Sir Robert Baden-Powell deia: “No es pot parlar de cap home que s’hagi educat si no té voluntat, desig i també capacitat tècnica d’agafar el seu lloc en l’escenari del món. I vet aquí el principal camí de la felicitat i del progrés per a tothom.”

No tinc cap mena de dubte que l’escoltisme és un dels millors mètodes educatius, un dels que millor han funcionat al llarg del segle XX i dels que tenen més futur al llarg del segle XXI. I els confesso també que com a projecte educatiu a mi m’ha marcat molt com a persona.

Els demano excuses per aquestes paraules inicials tan personals, però, com molts de vostès ja saben, tinc una trajectòria escolta de la qual estic especialment orgullós i amb la qual encara em sento compromès i vinculat. Ha estat una part molt important de la meva vida i de la meva formació com a ésser humà, i també, i ho remarco, com a polític, perquè allò que s’aprèn al cau, anant d’excursió –per tant coneixent el país, fent un esforç important per assolir el cim, la fita, compartint un foc de camp amb la natura amb forma de nit estrellada com a únic testimoni, treballant en equip, creant aquestes dinàmiques participatives, ara que tant es parla de la participació, tot això–, és una manera concreta de veure i de viure la vida, una vida en què el compromís, la disciplina, la responsabilitat, l’esforç, la solidaritat i l’amistat tenen un valor incalculable.

Per tant, no solament no amago la meva implicació amb el moviment escolta, sinó que en faig bandera. I ho faig, també, perquè estic fart de veure banalitzat en moltes ocasions el moviment escolta, com si es tractés d'una cosa anodina, antiquada, poc moderna, potser, quan resulta que és tot el contrari. L'escoltisme té cent anys, és cert, però és un mètode pedagògic modern, en evolució i protagonitzat pels joves, els joves a qui tant critiquem que no fan mai res, que no participen prou, que si passen massa, ves per on.

Ser escolta significa moltes coses: significa tenir vocació de servei i implicació social, significa educar i aprendre a educar en el respecte i la col·laboració, fer de la solidaritat una pràctica habitual de relació i esdevenir alhora font i flama encesa de la cultura del país i del sentiment de pertinença a la nostra nació. Ser escolta fa cent anys era tenir sensibilitat social a partir d'un cert estatus espiritual, era tenir compromís nacional i tenir respecte a la natura, coherència mediambiental, si ho volen. Fa cent anys i al segle XXI, ser escolta és exactament el mateix.

El model educatiu que promou l'escoltisme defensa uns principis i unes actituds de valor universal que tenen un clar signe progressista i de gran modernitat, connectats, en definitiva, amb els nous temps. I la institució escolta, que a Catalunya és i es defineix com a pedagògica, lliure, independent, plural i catalana, ha constituït un sòlid pilar en la formació personal de molts joves.

Tanmateix, l'escoltisme no ha quedat mai reduït a l'àmbit personal, sinó que, ben al contrari, sempre, des de la seva fundació, ha tingut un component comunitari molt fort.

El centenari de la fundació de l'escoltisme és, doncs, el moment oportú per a un merescut reconeixement per a totes les persones que han format part de l'escoltisme català, tanta i tanta gent que d'una manera altruista, generosa i voluntària –i ho remarco, altruista, generosa i voluntària– han fet possible l'educació de tants infants, adolescents i joves del nostre país.

Aprofito aquest moment per anunciar solemnement que el Parlament de Catalunya, si tot va bé el mes d'octubre, conjuntament amb la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge, farà un acte institucional de commemoració dels cent anys d'escoltisme, organitzat, com he dit abans, per la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge, pel Parlament de Catalunya i per l'Associació Nacional Parlamentària Escolta de Catalunya, que és l'associació en què els parlamentaris que hem tingut vinculacions i que tenim vinculacions escoltes hem decidit aplegar-nos des de fa uns quants anys.

Gràcies al seu mètode i a la seva intensa dedicació, i, per què no dir-ho, a una convicció impressionant, l'esperit crític, la participació democràtica, la cooperació, el compromís nacional, la interculturalitat, la sostenibilitat del medi ambient, la cultura de la pau i els drets humans són els valors troncal de diverses generacions de catalanes i catalans que sense renunciar a cap dels seus drets individuals han après a reconèixer i complir els deures que tenen envers la societat en què viuen.

Permetin-me tot seguit que aprofundeixi un concepte que em sembla fonamental per a la bona salut democràtica del país: el concepte de ciutadania, entès en el sentit més republicà del terme, és a dir, homes i dones compromesos amb el seu entorn més immediat i col·lectiu, amb les persones amb qui conviuen. Repeteixo avui i aquí una idea que forma part de les meves conviccions més profundes: només amb una ciutadania militant, si m'ho permeten dir així, una ciutadania que s'ho creu, que participa, que s'interessa pel debat polític, amb capacitat per tenir opinió pròpia, ben informada i, per tant, més crítica, només amb la complicitat d'aquests catalans i aquestes catalanes, serem capaços de recobrar el diàleg.

Vull deixar-ho clar perquè ningú no em malinterpreti. No dic que la responsabilitat de l'allunyament o el mal anomenat, penso, "divorci" entre ciutadans i polítics sigui exclusivament culpa de la gent d'aquest país. No dic

això. El que dic és que ens cal recobrar el diàleg i la comunicació activa amb la ciutadania.

Deixin-m'ho veure en positiu: tinc la convicció que si fem del respecte i la col·laboració, de l'esperit de servei i la implicació social, del compromís nacional i la vocació de millora i transformació social els valors d'aquesta nació ens en sortirem. Aquests valors, que, ves per on, estan perfectament representats en l'escoltisme, són els valors que desitjo per a la Catalunya del futur.

Vivim en una època d'un cert culte a l'individualisme. Es tendeix molt a valorar l'estrella individual per damunt la col·lectivitat. Això, lamentablement, també implica la pèrdua de determinats valors, com poden ser la solidaritat, les relacions comunitàries o, fins i tot, un cert concepte del bé comú, de la vida en societat.

És temps de reflexionar si realment l'educació d'avui està adreçada a fomentar que els xiquets i les xiquetes aprenguin a superar les situacions compromeses per ells mateixos. No ho faré, perquè que avui un polític defensés el risc com a mètode seria molt arriscat per part del mateix polític. Però sí que reivindico el valor de l'aventura –el valor de l'aventura; sí que reivindico el joc, i no precisament les PlayStation, el joc, com a mètode educatiu de gran qualitat i gran valor; defenso que els nois i les noies descobreixin els altres, que hi convisquin, que sàpiguen com són, què fan; defenso que els nois i les noies aprenguin a viure i a treballar en equip, que sàpiguen superar dificultats i reptes, encara que semblin impossibles; defenso que se sàpiguen organitzar en grup; defenso que sàpiguen marcar-se pautes de joc i normes de funcionament; defenso, sobretot, que sàpiguen prendre decisions en comú i les sàpiguen respectar i complir, per allò dels drets i els deures; defenso, en definitiva, que siguin capaços de mullar-se, d'estar al servei dels altres, de la societat.

Deixin-me posar alguns exemples, alguns de personals i altres no tant, però molt concrets, per fer referència a l'educació en l'escoltisme. I justament els poso per demostrar que l'escoltisme sempre s'ha avançat al seu temps, al temps que vivim. L'escoltisme, coses que passen ara ja les deia o ja les feia fa molts anys.

Primer exemple. Els anys setanta i els anys vuitanta, quan jo participava activament en els camps d'estiu, en els campaments, era una norma habitual, fonamental, reciclar, reciclar la brossa. "Per on surt, aquest, ara!", deuen dir. Doncs sí, resulta que els parlo de fa més de trenta anys. És aviat dit, trenta anys. Fa trenta anys ningú no parlava de reciclatge, ningú. Nosaltres ja ho fèiem. Separàvem la brossa orgànica, els vidres, els plàstics, i ho fèiem com la nostra manera de respectar la natura, de protegir el planeta. I aquesta era la concepció fonamental: fent això aquí protegeixes el planeta. Això, el reciclatge, que ara encara costa tant, que s'ha de fer a partir de grans campanyes institucionals, d'alguna manera l'escoltisme ho practicava molt abans d'hora. Veuen per què deia que l'escoltisme sempre s'avança al seu temps?

O també podríem parlar d'un cert concepte de què jo tinc consciència des de la dècada dels vuitanta o dels noranta, segurament deu ser anterior, que són les oenegés, les organitzacions no governamentals. I precisament l'escoltisme deu ser una organització no governamental, encara que potser no ho sabien, de fa cent anys. I faig aquest matís perquè justament les oenegés, que neixen amb un cert concepte del voluntariat, possiblement aquest concepte el van abandonant amb el temps. I no ho critico. Només constato.

L'escoltisme, que en definitiva ha estat sempre per definició i per vocació una organització precisament no governamental, s'ha basat en el voluntariat i continua en aquesta línia, la qual cosa és absolutament fonamental perquè no perdi l'essència.

O també podríem parlar de les banderes catalanes penjades en aquells campaments d'estiu quan la bandera catalana estava prohibida, i per tant era un senyal d'identitat molt clar en èpoques en què era perillós penjar la bandera catalana.

O podríem parlar encara d'un altre exemple, com és la integració. En un agrupament tothom té les mateixes oportunitats. La llei escolta ens afectava a tots, tots fèiem la promesa en les mateixes condicions. Era un acte emotiu, personal, però alhora col·lectiu –alhora, col·lectiu. Avui, que tan necessari és fer polítiques d'integració, quan la immigració és una realitat absoluta i clara en la Catalunya del segle XXI, seria fantàstic fer un cop d'ull a la manera de fer de tants i tants agrupaments arreu del país que han fet, que fan i, el més important, que encara faran una feineda en aquest camp, justament en el camp de la integració, una mica en la línia del que deia abans el doctor Jover sobre els escoltes de Los Angeles.

Senyores i senyors, l'escoltisme és vida. Ho és en la relació personal i afectiva; ho és en l'amistat; ho és en el descobriment dels molts aspectes que ens ensenya la vida, alguns durs, altres difícils, molt difícils, i altres, molts, meravellosos.

I amb aquests em quedo per justificar el meu parlament. L'escoltisme és també compromís amb la nació, amb el país, saber-lo servir. Potser allò tan tòpic i que ara es porta tan poc de demanar-te què pots fer tu pel teu país, i no pas a l'inrevés.

Mirin, i ho crec sincerament, i ho dic amb tot l'orgull. Catalunya és un país extraordinari, i Catalunya és un país extraordinari perquè té una gent extraordinària. Que tenim defectes? És clar! Que tenim reptes i problemes importants i greus per resoldre? Oi, i tant!, i molts, moltíssims. Però si avui la nació catalana existeix és gràcies al fet que ens hem sabut sobreposar gairebé a la història. Tossuts com som, però també solidaris, emprenedors, cultes, compromesos amb el futur, rebels a favor de la causa de la llibertat, el nostre

poble, en el món global, encara té oportunitats, n'estic del tot convençut. Ara bé, és obvi que ho hem de saber fer, i sóc conscient que no és fàcil. Entre altres coses, ens ho hem de creure. I no solament això: hem de ser capaços d'actuar en moltes ocasions com un sol poble i en moments de gran transcendència. No sempre ha estat així, i és absolutament fonamental que ho sigui en el futur.

Doncs bé, la meva millor aportació a l'escoltisme avui és intentar precisament servir Catalunya amb honor, dignitat, responsabilitat i compromís. Fer d'aquest país, efectivament, un país cada cop millor, i fer d'aquest país, per descomptat, un país més lliure, molt més lliure.

Acabo. Ho dic amb tot el respecte i la solemnitat que mereix aquest moment. Molts matins, quan em llevo, repasso la meva agenda, miro tot el que haig de fer, i encara penso: "Ernest, sempre a punt!"

Moltes gràcies.